

II c
440

QK. 532, 4b

B. m. II, 645

ANIMADVERSIONVM
HISTORICARVM ET PHILOLOGICO - CRITICA-
RVM AD PHILONIS LEGATIONEM AD CAIVM
SPECIMEN I

QVO
AD ORATIONES VI

IN
ILLVSTRI SCHOLA PROVINCIALI
AFRANA

A. D. XXVII. AVG. A. R. S. clobocclxxiii.

AVDIENDAS

PERILLVSTREM AFRANEI
INSPECTOREM

ALIOSQVE

VIROS GENERE, VIRTUTE DOCTRI-
NAQVE INSIGNES

HVMANISSIME INVITAT

M. IOANNES CHRIST. GOTTLBER

ILLVSTRI'S AFRANEI RECTOR.

MISENAE
LITTERIS SCHVLZIANIS.

ANIMA DIVERSIONVM
HISTORICARVM ET PHILOGICO - CRITICA
RVM AD RHODIS FACULTATEM AD CAUSAM
SPECIMEN I

QVO
AD ORATIONES VI

ILLUSTRI SCHOLA PROVINCIALI
AERANI
PERILLVSTRVM AERANVM
INSPECTOREM

VIROS GENTRE VIRTUTE DOCTRINA
NAQVE INSIGNES
M. IOHANNES CHRIST. COTTIBERVS
ILLVSTRIS AERANI RECTOR

MISERERE
COTTIBERVS SCHVLEMANNS

Qui in historia veteri et antiquitate, paulo accuratius cognoscenda, recte versari volunt, non modo plurimum operae, cogitationis, et temporis, in legendis iis scriptoribus, qui ex instituto eam explicarunt, ponere debent, sed et alios sibi in consilium adhibere, qui, quod, a suo proposito non esse alienum, putarent, vel aliquam historiae partem attigerunt, vel orationem, rebus, e litteris reconditis et interioribus petitis, tanquam gemmis, distinxerunt, et ita iis, velut in transitu, aliquantum lucis adfuderunt. Ad hoc genus scriptorum quoque referendum esse Philonem, Judaeum, elegantiae Graecorum studiosissimum, antiquitatisque, cum Judaicae, tum Graecae, Romanaeque, peritissimum; satis innotuit, qui idonea graecae linguae scientia instructi, se ad eius lectionem contulerunt, & quasi familiaritatem cum eo contraxerunt. Quem cum ob consuetudinem, quam, diligenti lectione, cum Platone inivit, & amarem, & ob rerum gravitatem, scribendi elegantiam, & ornatum, magni aestimarem: a disciplinae meae institutis non abhorre existimaui, si in gratiam humanitatis studiosorum, imprimis disciplinae meae alumnorum, quosdam Philonianae lectionis fructus expromerem, atque, speciminibus aliquot scribendis, eos docerem, quam latissime pateret eruditionis campus, & quosnam flores in, qui illius spatium emetiri conarentur, decerpere possent. Cogitanti itaque mihi, quemnam Philonis libellum mihi

A potis

potissimum explicandum fumerem; nullus magis idoneus visus est, quam is, quem de virtutibus, siue de legatione ad Caium, inscripsit. Tanta enim est in eo rerum varietas, quae ad illustrandam inprimis vitam atque imperium Caii, nec non Augusti, Tiberiique mores, atque quaedam instituta, melius intelligenda, faciunt; nihil dicam de antiquitatibus Iudaeorum, Graecorum, Romanorumque, inde perspiciendis: ut, si quid de libri argumento, qua lucem historiae foenerat, de fide Philonis in rebus tradendis, de scribendi genere, & eius studiis, quatenus vim in rerum tractandarum rationem habeant, disputarem, & omnino meum iudicium, de ipso libello ostenderem, rem non inutilem, ac forte non iniucundam, me facturum putarim. Constitui praeterea, si, rebus paullo grauioribus explicatis, harum rerum existimatoribus non infuauem rem suscepisse visus fuero, loca difficilia, adhibita crisi, illustrare, aut male a Mangeio correctâ, postliminio quasi, in integrum restituerem.

Philo quidem libello ipsi, quem de virtutibus inscripsit, ut tanquam *εἰκων*, res gestas Caii laudasse videretur, * quae tamen flagitiis & sceleribus nefariis, quae profligatissimus homo unquam concipere potuit, continentur, a legatione quoque, quam auctoritate Iudaeorum, Alexandriae versantium, suscepit, nomen indidit. Res autem, quam Iudaei, Philoni, apud Caesarem perficiendam, detulerunt, habuit initium eiusmodi. Quum Caius eo vesaniae progressus esset, ut se, ** non modo Romae, sed & in prouinciis, populo Romano subiectis, Deum haberi colique vellet; Iudaeos, religionis atque institutorum priscorum renacissimos, Alexandriae, hac in re, habuit aduerarios, qui, quod in Profeuchis, aedibus sacris, precibus faciendis destinatis, simulacrum Caii adorare renuissent, auctore Flacco Auillio, † Aegypti tunc temporis praefide, eiusque successore, †† cuius nomen ignoratur, valde sunt vexati & trucidati. Aliis enim male

* Euseb. H. E. L. II, 18. *δύλος μὲν ἔν κατὰ Γάϊον, ἐπὶ τῆς Ρώμης, ἀφικόμενος, τὰ περὶ τῆς Γαίης θεοσωγίας αὐτῶ γραφέντα, ἀ μετὰ τῆς ἡθῆς καὶ εἰρωνείας ἐπέγραφε περὶ ἀρετῶν.*

** v. Philo Leg. p. 1003. Ioseph. XVIII, 8. Tac. Hist. V, 9. Ann. XII, 55. Suet. Caj. XXII. Dio I. LXVIII, 759.

† op: in Flacc. 972. †† legat. p. 119, cf. Mangei,

male mulcatis, & ad incitas redactis, non licuit, fuga salutem quaerere: alii intercepti, aut enecti combustique, aut atrocissimo supplicio affecti sunt: praetermittam eos, qui viui, loris, laqueisque, circa talos adstricti, per medium forum raptati, atque conculcati sunt, adeo, vt, quod eorum membra dissecta aut sparsa iacerent, ne reliquiae quidem villae sepeliri potuerint. Quam immanitatem, quae non deprehenditur in beluis, tantum abest, vt Flaccus, aut eius successor, coercuerint, vt potius hanc turbam Alexandrinae impotentiam, odio erga Iudaicum nomen incensis, fouerint atque aluerint. Scholae enim, prudentiae, virtutis, iustitiae sanctitatisque, verbo, diuinæ humanaeque sapientiae officinae, (*προσευχή* aut *προσευχήρια* vocantur passim a Philone, v. c. or. adu. Flacc. p. 982. 972. Leg. ad Cai. 1011. de Mose l. III. 685. et in N. T. Act. XVI, 13. 16. vbi vocantur quoque *συναγωγαί*.) partim incensae, partim dirutae sunt: quae vero a foedis hostium manibus illibatae atque intemeratae manserunt, profanatae imaginibus Caii, in illas illatis: in earum autem maxima celeberrimaque, simulacrum aeneum, quadrigis sublime, collocatum est. Iudaei interim hoc ludibrio, quod omnibus, a religione vera remotis, debebant, deiecti, eo magis calamitatum grauissimarum procellas timebant, quo patientiores aures Caii erant Iudaeorum calumniatoribus. In his fuit Helicon, nescio quis, qui callidus atque versipellis scurra, temporibus scite inseruebat, quibus possēt Iudaeos reddere inuisos. Religionem itaque sanctam, superstitionem prauam & immodicam; gentemque ipsam ad res nouas molientes procliuem cauillabatur, & aliis artibus, peritia morum Caii, odia in longum iaciebat, quae recondidit, & aucta promisit. Etsi Iudaei animum hominis illiberalem donis capere, eiusque iram placare tentabant: irritus tamen omnis conatus visus est, vt, desperata fere causa sua, animum inducerent, libellum supplicem offerre Caio, breuiorem illo, quem iam paullo ante, per Agrippam, regem, Herodis illius magni nepotem, tradendum curauerant Caio. Quo ex loco (p. 1018. Fr. & 520. Mang.) intelligi potest, quo anno imperii Caii, Philo, cum quatuor aliis, * aut, vt Iosepho placet, (XVIII, 9.)

A 2

cum

* Mangius (ip. 600.) vulgatam Philonis lectionem: ἐν ἡμῶν δὲ πέντε

πέντε

VI

cum duobus, missus fuerit Romam, ad imperatorem; & quo tempore, prior supplex libellus traditus fuerit Agrippae, regi. Forte tum, quum hoc facerent Iudaei, Agrippa fuit Alexandriae, qui, auctore & suasore Caio, per hanc urbem & Syriam, in regnum profecturus erat. Sed ibi non tam honorifice exceptus est Iudaeus, vt Alexandrini eum pro dignitate, ad quam euectus fuerat a Caio, & reuerentia, amico Caesaris debita, profequi debuissent. Inuisus itaque plebi Alexandrinae, (adu. Flacc. p. 969) turbae inconditae atque inuidiosae, quae aliorum felicitatem, calamitatem suam interpretabatur; omne genus ludibrii expertus est. Nec Flaccus Auillius, vrbi praefectus, tantam vulgi effrenatam audaciam cohibuit. Mutauerat plane, post mortem Tiberii, pristinos mores. Antea enim vir, consilii plenus & prudens, negotiorum institutorumque Aegyptiacorum breui tam peritissimus repertus est, vt commodius diceretur res gessisse, quam hi poterant, qui in rebus administrandis consenuerant. (v. lib. adu. Flacc. 965.) Admoto vero Caio imperii gubernaculis, paullo remissior & negligentior in negotiis obeundis est factus, siue quod perpetuo dolore & desiderio Tiberii teneretur; siue quod Caio, ob saeuam & probrosam naturam, male vellet; siue quod esset ex eorum numero, qui Agrippinam, Caui matrem, insidiis circumuenissent. Intelligi potest, opinor, ex his, cur Flaccus, amicus Tiberii, & inimicus Caui, Agrippae fuerit inensus, & ita toti Iudaeorum nationi, quae pietatem & laetitiam publicam, sub auspiciis imperii Caui, satis declarauerat; quam vero, vt aduersus hanc gentem eo maiori odio flagraret Caius, nunquam, etsi saepius rogatus, litteris Caesari

περὸ βουλαῖς vult corrigi, & ex Codd. Vat. & Coll. nou. *πάντως* legi, vt Iosephi auctoritatem tueatur, qui tres legatos ad Caium missos scripsit. Sed valde dubito, an fides Iosephi tanta sit h. l., vt Philo inde, qui optime hanc rem cognouerit necesse est, inde emendari debeat. Iosephum quaedam, ad illorum temporum historiam pertinentia male tradere, & in alia omnia ire, deinceps notabimus. Veritas lectionis vulgatae, apud Philonem, e contextu apparet. Ille enim sic disputat: Nonne magni discriminis res sit, salutem omnium Iudaeorum positam fuisse in quinque legatis? Manifesto comparat paucos homines, quibus res grauis commissa erat, cum infinitae multitudinis hominibus, periculo summo obnoxiiis, quibus quinque homines non satisfacere possint. Τὸ πάντως quoque nec locum, nec vim, huic loco accommodatam, habere videtur.

fari significauerat. Quae mala omnia, quibus adflicti sunt Iudaei a Flacco, anno imperii sexto, cum quo missus fuerat a Tiberio in Aegyptum, qui fuit Caii secundus, acciderunt. Acceperat enim hanc prouinciam administrandam, sex annos, eique, quinque annos, uiuo Tiberio, bene, postea autem, sub Caio, male praefuerat; quo anno, Agrippa, rex, superbiam Flacci sensit, popularesque suos indigne tractatos vidit, ut ex his, quae e Philonis libello aduersus Flaccum, (p. 966. 987.) disputati, patet. Iudaei itaque, hoc tempore, tradiderint necesse est libellum supplicem Agrippae, cum esset Alexandriae, qui fuit, ut ait Philo l. c., longior altero, qui offerri Caio debuit, anno imperii quarto, haud dubie a legatis ipsis. (v. legat ad Cai. 1018) Quae cum ita sint, Mangeius certe aliud egit, cum notaret ad l. c. (p. 572.) ἢν δὲ σχεδὸν τῆς ἐπιτομῆς τῆς βασιλείας μακροτέρας, ἢν ἐπέμψομεν πρὸς ἄλλοις δι' Ἀγρίππα, τῆς βασιλείας — „anne vult istam profectiōnem Agrippae, secundo Caii anno factam, quam memorat Philo aduersus Flaccum, & Iosephus? (A. I. L. XVIII, 7.) Sed πρὸς ἄλλοις haud proprie vsurpatur de gestis ante biennium. Dicendum igitur in historiae silentio, bis in Syriam profectum fuisse Agrippam; primo, quando Trachonitidis Tetrarchiam a Caio accepit; secundo, quando Galilaeam, expulsus inde patruo Herode; id quod contigit anno Caii quarto, imperatore tum in Galliis degente. De secunda profectiōne hic agitur. Scilicet Philo, cum sociis, Agrippae, per Romam, Syriam versus, iter agenti, causae suae commensarios obtulerat, quos rex ad Caium transmittendos curauit. Haec ille. Sed quid opus est contorta hac ac parum accurata huius loci interpretatione, quae fide historica destituitur? Si verba: πρὸς ἄλλοις, ut fert vsus loquendi, recte intelligantur, non fingenda est duplex profectio Agrippae, per Syriam facta. Πρὸς ἄλλοις enim apud Graecos, non tempus aliquod denotat, quod proxime praecessit; sed aliquot annos complexi potest. Sic Graeci & Latini interdum particulis vtuntur, veluti νεωσι, πρώων, ἐχθές, nuper, quae non capi debent sensu vulgaris, ut vnum vel paucos dies significant; sed satis longum tempus. Apud Platonem quidem, in Gorgia, (p. 311. Bas. 2.) τὰ χθές ἢ πρώων γεγονότα comprehendunt sedecim vel septem

VIII

decim annos. Paulo post enim, (p. 324.) Periclem Plato dicit *νεωστ* mortuum, antequam Archelaus, rex Macedoniæ, regnum capefferet: quæ Periclis mors, ante sedecim annos, euenerat. Athenæus, vt hoc obiter moneam, Platonem quoque, propter *τὸ νεωστ*, erroris aduersus temporum rationem conuincebat; (L. V. p. 110.) sed castigatus est a magno Casaubono, ad l. c. Athenæi. Ita apud Homerum (Il. β. 303.) *χθιζὰ κὲ πρωιζὰ γεγενημένα*, tempus nouem annorum complectuntur: quem locum Plato in Gorgia l. c. ante oculos habuisse videtur. Eustathius p. 225. ed. Rom. *τὸ δὲ χθιζὰ τε κὲ πρωιζὰ, ἀντὶ τῆς χθιζὸς κὲ πρωιζὸς, ὡς εἰπεῖν, ἑναγχοσ. συντέμνει δὲ — τὸς ἰσοτέρας χρόνος εἰς βραχυὸν κομιδῆν.* Et Scholiastes minor: *κατεσμίκευε τὸν ἐναγχοσ χρονον.* Ex quibus locis satis superque elucet, *πρὸ ὀλίγου*, etiam tempus duorum annorum significare posse. Similia mouit aduersus Mangeium, eruditissimus censor Philonis Mangeiani, in Act. erud. ad annum *ϞϞϞϞϞϞ*, p. 401. Sed hæc interpretatio Mangeiana quoque ex historia & ordine temporum conuelli potest. Quum enim Philo Romam, cum quatuor aliis legatis, peteret, vt, pro Iudæis, Caio libellum illum traderet, qui mala, quæ passi erant Iudæi, & melioris conditionis consequendæ supplices preces continebat; non poterat eum Agrippæ, regi, qui ex opinione Mangeii, per urbem Romam, in Syriam, iter faciebat, tradere: erat enim eo anno, (qui erat Caii quartus,) quo Philo legatus mitteretur Romam, quoque in vrbe; vt clare e legatione ad Caium (v. c. p. 102c. coll. p. 1019.) intelligitur. Deinde, quod Mangeius non obseruasse viderur, de priori & longiori libello, Agrippæ tradito, est fermo, vt verba Philonis, quæ infra subieci, satis perspicue docent. *

Non bene, opinor, distinxit hic temporum rationem Venerandus Boysius, in historia catholica summano, (I. VII. p. 371.) cum scriberet, vexationem & cladem diram Iudæorum Alexandrino-

* Placuit — offerri libellum, continentem descriptionem summariam, tum eorum, quæ passi fueramus, tum, quæ nobis concedi postulauimus.
 „Erat vero libellus fere compendium epistolæ plenioris illius, quam per Agrippam, paulo ante, miseramus. Nam is forte fortuna venerat Alexandriam, nauigaturus in suam regnum, quod ab imperatore acceperat.”

drinorum, sub Flacco Atullio, (quem male Acillium vocat,) eiusque successore factam, quem Petronium fuisse putat, & legationem Philonis ad Caium, incidere in eundem annum, scilicet tertium Caii, siue A. R. S. xxxviii. Sed res sic se habet. Primum Iudæi omni contumeliarum genere sunt affecti, anno primo & altero Caii, præside Aegypti Flacco, vt ipse Philo auctor est, in oratione aduersus Flaccum, (p. 966 987.) & in legatione; (p. 1018) qui Flaccus, anno secundo Caii, in insulam Andrum sepositus est, vt ibi exul viueret: (v. adu. Flacc. 987.) sed relegatio & exilium illius, malis Iudæorum Alexandrinorum non statuit modum: illi enim successorem Flacci sensere, qui non fuit, vt opinatur Boysius, Petronius; hic enim Syriae præses fuit, sed alius, quem nominare supersedit Philo. (v. p. 1010. & Mang.) Deinde Agrippa, rex, non Romæ fuit, tertio anno, sed quarto Caii, quo Petronius demum, Vitellio, Syriae præsidi, successor constitutus est, qui litteris ad Caesarem datis, causas moræ, quibus adductus ipsius effigiem non erigendam curauerit in templo Hierosolymitano, prætenderat. (vid. Petau. Rat. temp. P. I. p. 225.) De hoc furore Caii certior factus est Philo, Romæ, vt ipse commemorat; (leg. ad Cai 1018, 19.) qui, re audita, cum popularibus suis, maximo timore percussus fuit, ne Caius imperata exsequeretur. Litteris Petronii perlectis, Imperator exasperatus, grauiter increpat atque corripit Agrippam; qui exanimatus fere, domi suæ, libellum, pro sua gente, Caio mittit; quo delinitus, regis precibus locum relinquit aliquamdiu. Paulo post enim poenituit eum huius promissi, idemque nefarium ac impium facinus Iudæis imperauit, quod vero diuina vindicta interceptit, cum hic humani generis hostis male moreretur. Quæ omnia satis, arbitror, demonstrant, Venerandum Boysium, hanc narrationem non satis diligenter instituisse, & ad ordinem temporum exegisse, nisi Philonem in tota hac re commemoranda, grauiter lapsum velimus. cf. Acta Erud. ad an. cclccxlv. p. 386. Fabric. B. G. L. III. p. 104. 114.

Sed hæcenus de causa & tempore legationis Philonis. Breuiter nunc de eius fide, qua in tradenda sui temporis historia, in primis Caii, præstat Iosepho, Dioni, & Suetonio, qui in pauca ab eo discrepat, exponemus. Quam quidem si in describen-

bendis Cæii rebus, qua affectæ sunt ad Iudæorum causam, ad præceptiones illas, de fide historica excogitatas, exigamus; inter omnes, diligenter rem intuentes, constat, scriptorem præstantiorem hoc esse neminem. Non enim fuit Philo vnus de multis, qui in rebus inuestigandis oscitanter versaretur, aut omnibus dictis factisque statim fidem haberet: sed e genere sacerdotali, tam claro atque illustri ortus, vt, auctore Eusebio, (L. II. 4.) principibus atque dignitate conspicuis par fuerit, & eruditionis, sapientiæque laude, longe celeberrimus, vt ipse profitetur: (p. 1018.) se plus, per ætatem, & rerum vsum, sapere potuisse, quam alios. Eiusmodi vir igitur, cuius ingenium, rerum diuinarum humanarumque scientia, & doctrina exquisitissima, erat subactum, vt cum optimo quoque de principatu contendere posset, omnem fidem meretur. Sed tempora ipsa, quibus illa, quæ prodidit memoriæ, facta sunt, intueamur. Describit autem ortum, ingenium, initia imperii Cæii Cæsaris, eius scelera, flagitia, atque summam impietatem, qua se Deum habere voluit, iniuriam, qua Iudæos laceffuit, & legationem, ad auerruncanda hæc mala, institutam. Qua ætate itaque viuere Philo, res in factis positæ acciderunt, quibus gerendis ipse maximam partem præfuerat; certe multorum scelerum testis oculus extiterat. Res igitur traditas necessario sciebat; interfuerat enim illis, & prudens vir melius aliis iudicare poterat; aut, quas non vsurpauerat ipse oculis, ex monumentis præscis, aut auctoris, fidei præclaris, hauserat. Sed age, hæc dicta exemplis, sine quibus non tantam auctoritatem habere videantur, confirmemus. Philo, præmissis exordio, a rebus, quas narrat, ducto, orditur ab auspiciis imperii Cæii Cæsaris. Lætitiæ publicæ, festis diebus celebrandis, hostiisque offerendis, quibus Diis gratias agerent, quod populum Romanum, adeoque fere humanum genus, compotem votorum fecissent, declaratam, copiose exprimit. (p. 993. f.) Pluribus hanc rem persequitur Philo, quam Sueronius: (c. XII. XIII.) ille enim auctor est, in singulis vrbibus visa esse altaria, hostias, sacrificia, candidatos, coronatos, hilares blandosque vultus, festos dies, sollempnes conuentus, certamina musica, ludos circenses, comissationes, cœnas antelucanas, (*πρωινὴ δειπνὴ*) & varii generis oblectationes. Hanc lætitiæ publicæ, vbertatem & annonæ feli-

felicitatem, populum tenuisse septem menses. Florem imperii maximum fuisse, quod Caius aerarium, auro argentoque facto & infecto impletum, inuenerit. (p. 993.) Consentientem habet & in hoc, ut in plurimis, Suetonium, (c. 37.) qui has immensas opes, a Tiberio congestas, definite designat, cum totum illud Tiberii Caesaris, vices ac septies millies sestertium, non toto anno vertente, absumpsisse Caium, dicit. * Cum hoc tempore iam, dies noctesque, in libidinibus, & omnis generis voluptatibus, consumeret, iisque corpus animumque affectum redderet: octauo imperii mense, a grauisimo morbo correptus est, cuius mentionem & facit Suetonius, (c. 14.) sed causam non addit, morbum luxuriae, qua diffuebat, supplicium fuisse. In crebris enim comotationibus, coenisque tempestiuis, omnis vigilandi labor expromebatur; nec modo gulae ventrique deditus, sed & cum mulierculis puerisque lepidis & delicatis, tantum libidini indulgebat, ut eneruatus morti esset proximus. Morbus enim adgravescebat quotidie, & vulgatus, non modo ciues Romanos, sed & ciuitates omnes in prouinciis, quod desperarent pacem & salutem, quam in vita Caii collocatam habuerant, maximo moerore afficiebat. Pietatis officia erga Caesarem Suetonius laudat (c. XIII.). Graui tandem valetudine explicatus; vitam quasi moestis & tristitia deiectis ciuibus reddidit. Sed non diu hic humani generis seruator, quem falso iactabant, lentam ac saeuam naturam dissimulauit, sed se omnium exitio, natricem potius populi Romani viuere, immanissimis factis ostendit. Et primum quidem, patruelem suum Tiberium, (Philo (p. 995.) ἀνεψιόν, & Suetonius (23. c) fratrem vocat) coheredem bonorum & imperii, insidiis petiit, & occidi iussit. Dio Cassius quidem (p. 729. Steph.) contendit: Tiberium, nepotem suum, & propter aetatem puerilem, & suspicionem, quod non e Drusi sanguine natus putaretur, aspernatum esse: (quamquam sub initium L. LVIII. p. 734. parum constanter scripsit: Tiberium reliquisse nepoti ἀνεψιόν;) & Iosephus, (L. XVIII. 8.)

B

con-

* Dio L. LVIII. p. 735. de hoc furore impendiorum ita: „Vices ter millies sestertium, (alii tradunt vices semel millies sestertium, ac CCCXX infuper sestertia) quum accepisset in thesauris, nullam eius summae partem in tertium annum seruauit; quin altero statim anno maxima inopia laborauit.

XII

contra Dionem & Philonem, tradit: Tiberium detulisse soli Caio imperium: sed vnice Philoni, ex quo Suetonius est illustrandus, (c. 13.) fides in hac re tribuenda. Fuit enim aequalis Caii, & rem planissime cognoscere potuit; vt dudum *Casaubonus* iudicauit, in animaduers. ad Suetonium (p. m. 236.) & post eum, Venerandus ERNESTI, ad l. c. Caedem ipsam Tiberii, Suetonius, breuius iusto, nec satis accurate, describit: (c. 23) „Fratrem Tiberium, inopinantem, repente, immisso Tribuno „militum, interemit.” Philo enim, (p. m. 996.) Caium, subdola pietate, dicit circumuenisse Tiberium: conuocatis ciuitatis principibus, eum, fieri posse, negasse, vt Tiberium, imperii confortem assumeret: simulauisse itaque, se adoptasse eum; sed reuera ei struxisse insidias. Quod et ita fecit. Iussus enim Tiberius, populo carus, se ipsum, adstantibus tribunis ac centurionibus, interimere. Sed, quod ille nunquam vidisset, quomodo caedes humana fieret; praebuisse ceruicem tribunis secandam: Tiberium vero, hos, rem detrectantes, rogasse, vt quomodo sibi letale vulnus infligeret, praemonstrarent: eumque tandem, hoc miserabili officio impetrato, se confecisse. Haecenus Philo, & haud dubie verissime. Mangeius (p. 550.) hoc loco male diffinxisse videtur verba: ἐπεὶ ὄρων ἑκατοντάρχων καὶ χιλιάρχων ex MSS. & Suetonii loco: (c. 23) „repente immisso tribuno militum, in ἑκατοντάρχων καὶ χιλιάρχων. Sed valde vereor, vt probauerit hanc lectionem eruditus hominibus. Nam primo Mangeius non indicauit, in quibusnam codd. MSS. hanc lectionem inuenerit; quod tamen pertinet ad ἀκριβείαν criticam; deinde locus Suetonii nihil in hac re decernit. Quod si haec ratio valeret, sexcenta loca corrigenda essent. Miror, Mangeium non induxisse verbum ἑκατοντάρχων, quod apud Suetonium nihil de centurione legitur. Adeo facilis est & minime morosus aut pertinax in vulgata lectione defendenda, vbi locum tamen habere potest. Hic quidem Suetonius nihil momenti habet ad Philonem emendandum: qui rem multo diligentius narrat, quam ille. Aliud illustre exemplum, quo Philoni maiorem fidem quam Iosepho, scriptori alias non spernendo, tribuendam putem, desumam e narratione, quae de Caii audacia, & arrogantia, qua se; vt Deum, adorari voluit, sub imagine aliqua

qua, in adyto Hierosolymitano collocanda, testis est. Detulerat atque commiserat Caesar hanc rem, Iudaeis abominandam, Petronio, Syriae praesidi, viro prudenti & iusto: qui, vt narrat Philo (p. 1022.) in ea perficienda, sic versatus est. Lectis litteris imperatoris, quibus iubebatur, si tergiuersarentur Iudaei, iussa capeffere, vt aduersus eos militum praesidio; dubius atque ambiguus consilii fuisse dicitur, quid, quod iram Caii iam ante caperet, Iudaeosque sciret, pro religionis atque legum honore, prius mortem fubituros, quam templum pati profanari, faceret. Cunctanter itaque rem, ob imminens periculum, aggressus; Iudaeorum sacerdotes & primores iubet arcessi, iisque iussa Caesaris exponit. Hi indignitate rei attoniti; planctu & lacrymis obortis, Praesidem ad misericordiam commouerunt. Iudaei Hierosolymitani, audita hac imminente calamitate, Petronium in Phoenice tunc agentem, adierunt; * quo, facto, clamore sublato, seniores, iuniores, pueri, matronae, mulieres florente aetate, atque virgines, preces miserabiles fuderunt, ne Petronius hanc contumeliam fieri pateretur. Romanus, auditis Iudaeorum precibus, habitaque consultatione, cum consiliariis, pietate, quam Caesari, nullius sceleris rei, adprobauerant, tactus, ne properet opifices, imperat, sed opus summa arte expoliant: qua causa, Caii iram se delinire posse putabat, si forte, cur rem non maturasset, expostularet iracunde. Dilatae enim dedicationis culpam in opifices conferre, & interea temporis, Caium exorari se passurum, sperare poterat, in primis cum segetes essent maturae, quae, precibus Iudaeorum irritis, deuastari potuissent. Haec omnia, Petronius litteris ad Caium datis, diligenter exponit. Quibus perlectis Caesar, & vultu & dictis, omnem iram in eum euomit. Forte Agrippa rex, Romam, Caium salutaturus, more suo, venerat. Bonus rex, nullius sceleris sibi conscius, ferociam oculorum, & frontis supercilium timens, ne hiscere quidem aduersus Imperatorem ausus est. Sed cum tyrannus Iudaeos impietatis incularet: tanto horrore correptus est, vt eum exanimem fere domum referrent. Ibi

B 2

totum

* Iosephus hoc factum scripsit in campo, in quo sita est Ptolemais, (L. II, B. I. 9. p. 791.) h. e. in Galilaeae finibus: Petronium deinde contendisse Tiberiadem & primores Iudaeorum conuocasse. De situ Ptolemaidis v. Cellar. Geogr. Ant. 482. 507. Reland, Pal. S. p. 270.

totum diem tanto oppressus est stupore, vt, quid sibi factum esset, nesciret. Litteris deinde supplicibus Caesaris iram placare tentat; quas etsi Philo haud dubie confinxit; (p. 1031.) tamen diligenter scriptae sunt. Quod voluit igitur rex, impetrauit. Quamquam non multo post, Caium poenicuit huius voluntatis; furor tamen & conatus impius, a quo denuo abreptus est, nece Caesaris, irritus factus est. Haecenus Philo. Sed audiamus nunc Iosephum, (L. xviii. 11.) qui in alia fere omnia discedit. Caium misisse narrat Petronium, cum imperio, in Syriam, quo, nisi Iudaei statuam, in adyto, (*ἐν τῷ ναῷ Ἰεσῆ*) collocari paterentur, vteretur. Contractis vndique auxiliis, hibernasse apud Ptolemaidem: huc venisse Iudaeos deprecantes, se non migraturos leges diuinas: his verbis Petronium grauitur commotum: teneri se, iussa Caesaris exsequi: Iudaeos autem pertinaces fuisse in sua sententia: se obiecturos capta periculis omnibus, iactasse. Petronium itaque, cognita Iudaeorum perucacia, cum amicis Tiberiadem petiisse, atque eos monuisse, ne, imperata Caesaris facere, detrectarent. Dies quadraginta infantos huic negotio: neminem interim in opere esse inuentum, cum essent sementis tempora. Aristobuli autem regis, Agrippae fratris, & Elciae magni, intercurfu, Petronii iram sedatam: constituisse enim, litteris ad Caesarem scribendis, indignitatem rei exponere, &, vt votis Iudaeorum respondeat, pro his deprecari. Forte fortuna Agrippam, regem, Romae lautissimum conuiuium adparasse Caio, quo liberalitatem studiumque ostenderet. Hunc demiratum regis munificentiam, &, vino paullo hilariorem factum, regem rogasse, vt, quid sibi fieri vellet, sponte iuberet, quo, pro meritorum magnitudine, quibus se, Tiberio imperante, affecisset, gratiam referre posset. Regem caute mentem non statim aperuisse, sed vrgente demum Caesare, pro gente intercessisse, & votorum compotem factum; Petronium deinde, collaudatum litteris Caesaris, ob industriam, in comparando exercitu, rem intermisisse. Rumore autem exorto, Iudaeos res nouas moliri; litteris ad Petronium missis, significasse Caium iram vehementem, cum ingentibus minis, eum grauissimas cupiditatis suae poenas daturum. Sed furorem Caesaris caede interceptum esse. Eandem

dem narrationem repetit, sed non satis diligenter (L. II. de B. I. c. 9) vt comparando facile elucet. Apparet autem, ex tota narratione, Iosephum in plurimis dissentire a Philone. Hic prodit, Iudaeos, in Phoenicem, ad Petronium venisse, non vero Ptolemaidem atque Tiberiadem. Tempus deinde diuersum est, quo haec facta traduntur. Philo quidem segetem aduentasse, Iosephus autem, tempus sementis fuisse, affirmat: nihil ille de Aristobulo: hic omnia alia de Agrippa. Mirandum sane, quid sit, cur Iosephus, scriptor alias grauissimus, & fide dignissimus, Philonem, virum accuratae doctrinae, & veritatis amantissimum, non secutus sit: qui hanc rem necessario, quod ei interfuisset, adeoque praefuisset, cognosceret, praesertim cum hunc, de legatione ad Caium, librum scripserit, septuagenario maior; quae aetas scriptoribus peculiarem dignitatem & fidem conciliat. Sed nimis cupide pro sua gente videtur omnia explicare Iosephus, vt ei auctoritatem asserat. Equidem, quid hic pro Iosephi fide dici possit, profecto nescio, cum Philonem, quem virum laudat longe clarissimum, (L. xviii. 10.) nec imperitum philosophiae, h. e. rerum diuinarum humanarumque, in hac quidem re, necessario consulere debuerit. Error & ille vix condonandus videtur Iosepho, cum, quae, sub Petronio, cum Iudaeis acta dicuntur, ad tempus sementis reiciit. Probabilior longe Philonis sententia, a quo haec referuntur ad segetum maturitatem, addita ratione: ne Iudaei, si spe excidant, omnia, hostis ritu, agant, ferant, atque igni comburant. (cf. Mangei: Tom. II. p. 583.) Ex quibus omnibus, quae de Philonis fide disputauimus, perspicuum est, eminere fidei notas in eo adeo, vt facile agnoscí possint, si is cum Iosepho & Diono comparetur. Hoc quoque non leue momentum ad Philonis fidem habere videtur, quod cum Suetonio, scriptore diligenti, qui omni tempore ab eruditissimis hominibus, hoc nomine laudatus est, in plerisque mire conspiret, eumque, vbi paulo breuior est, illustret.

Sed haec nobis, pro instituti ratione, de hoc Philonis libello, eiusque fide, in praesenti disputata sunt: proxime ad reliqua pergamus. Indicendae enim sunt orationes sex, ab eretioris indolis ac eximiae spei adolescentibus habendae, qui, quid

QXTC 440

XVI

quid in humanioribus litteris profecerint, declarare volunt. Dicent autem hoc ordine:

- I) Augustus Vilelmus IVMPELTVS, Pirnensis, de Scholis christianorum, pietatis & doctrinae verae officinis, exponet, orat. lat.
- II) Gotthardus Fridericus OPPELTVS, Hochveitensf. de gloria FRIDERICI AVGVSTI, ELECTORIS SERENISSIMI, quam sibi cura rei scholasticae emendandae peperit, dicet, orat. teutonica.
- III) Christianus Gottlieb ARNOLDVS, Beltitiensis, Laudes MAVRITHI et AVGVSTI, quas, e Scholis constitutis illis tribus prouincialibus, consecuti sunt, canet, Od. Alcaica.
- IIII) Ernestus Gottlieb MEINHOF, Rottstockensf. Principes Saxoniae, optime de Scholis meritos laudabit, carmine theotisco.
- V) Ioannes Godofredus MÜLLER, Lommatiensf. Scholas prophetarum, officinas Spiritus Sancti & bonae Mentis esse, demonstrabit, orat. lat.
- VI) Carolus Immanuel OPPELT, Hochveitensf. Florem Scholarum, in Saxonia optime constitutarum, carm. heroico lat. celebrabit.

Nihil reliquum est, quam vt PERILLVSTREM huius Electoralis Gymnastii artium INSPECTOREM, et litterarum humaniorum, atque Iuuentutis studiosae FAVTORES atque PATRONOS, genere, eruditione, & virtutibus claros, etiam atque etiam rogemus, quo frequentes, ad orationes sex horum iuuenum audiendas, conueniant, atque praesentia sua, nobis honorifica, studia eorum excitent. Scripsi in illustri Afranco, a. d. xx. Augusti, A. D. 1763.

nt.
3
olis
oo-
de
E-
dae
des
tris
Od.
es
ne
las
tis
em
ne-
ro-
na-
O-
ue
ne-
o-
d.
up
ab
rd

ULB Halle
006 835 368

3

W 278

h

RK. 532, 4b.

P. m. II, 645.

ANIMADVERSIONVM

PHILOGOLOGICO - CRITICA-
REGATIONEM AD CAIVM
M E N I

VO
TIONES VI

IN
LA PROVINCIALI
A N A

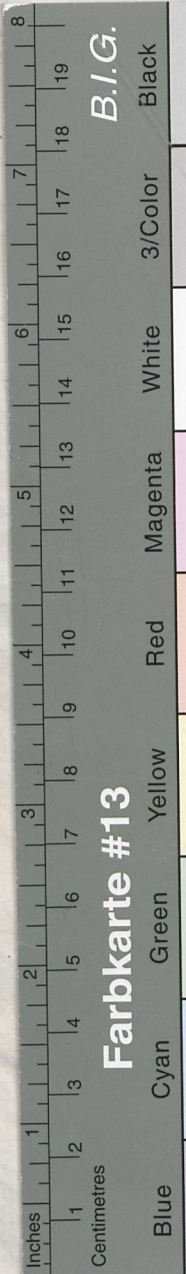
R. S. MDCCCLXXXIII.
E N D A S

EM AFRANEI
TOREM

OSQVE
VIRTUTE DOCTRI-
NSIGNES

ME INVITAT
IST. GOTTLER
RANEI RECTOR.

ENAE
CHVLZIANIS.

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Farbkarte #13

Inches
Centimetres